

Skörd av spannmål, ärter och oljeväxter 2001

Preliminära uppgifter för riket

Yield of cereal crops, peas and oilseed crops in 2001
Preliminary data for the whole country

I korta drag

Årets spannmålsskörd något under genomsnittet

En preliminär beräkning baserad på intervjuer med ca 1 000 lantbrukare visar att årets totalskörd av spannmål blir 5,4 miljoner ton. Det är ca 4 procent mindre än genomsnittet för de fem senaste åren och i nivå med Jordbruksverkets prognos i augusti. Liksom ifjol utgör höstveten en stor andel av den totala spannmålsskörden. Hela 2,1 miljoner ton eller ca 40 procent av spannmålsskörden består av höstveten.

Fortsatt minskning av oljeväxtodlingen

Totalskörden av raps och rybs beräknas bli omkring 110 000 ton, vilket är cirka 20 procent mindre än genomsnittet för de fem senaste åren. Årets hektarskördar av raps och rybs ligger överlag högre än normskördarna, men den minskade odlingen leder till att totalskördarna blir lägre.

Stora variationer

Skördesäsongen kan i år delas in i två perioder – en med fina väderförhållanden som resulterade i grödor med bra kvalitet och en med regn som ledde till groddskador och andra kvalitetsproblem. Det har rapporterats om kvalitetsproblem som i vissa fall har lett till att skörden har kasserats eller att kvantiteter som skulle bli brödsäd har fått klassas som fodersäd. Preliminära beräkningar visar att obärgade arealer förekommer i större utsträckning än vanligt. På riksnivå blev mellan 2-5 procent av arealen för flera av spannmålsgrödorna oskördad.

Sen skörd ger osäkra resultat

Den utdragna skörden gör att resultaten är mer osäkra än normalt. Det beror bl.a. på att en del av de lantbrukare som säljer skörden under hösten inte hade hunnit få slutgiltigt besked om kvantiteterna vid intervjutillfället.

Gerda Ländell, SCB, tfn 019-17 68 07, gerda.landell@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Statens jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 16 november 2001.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Svante Öberg, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Tabeller	5
1. Höstvete. Skörd 2001. Preliminära resultat	5
2. Vårvete. Skörd 2001. Preliminära resultat	5
3. Höstråg. Skörd 2001. Preliminära resultat	5
4. Höstkorn. Skörd 2001. Preliminära resultat	6
5. Vårkorn. Skörd 2001. Preliminära resultat	6
6. Havre. Skörd 2001. Preliminära resultat	6
7. Rågvete. Skörd 2001. Preliminära resultat	7
8. Blandsäd. Skörd 2001. Preliminära resultat	7
9. Ärtor. Skörd 2001. Preliminära resultat	7
10. Höstraps. Skörd 2001. Preliminära resultat	8
11. Vårrops. Skörd 2001. Preliminära resultat	8
12. Höstrybs. Skörd 2001. Preliminära resultat	8
13. Vårtrybs. Skörd 2001. Preliminära resultat	9
14. Oljelin. Skörd 2001. Preliminära resultat	9
Diagram	10
1. Spannmål. Totalskördar 1992-2001	10
2. Raps och rybs. Totalskördar 1992-2001	10
3. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 2001	11
4. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 2000	11
5. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 1999	11
Fakta om statistiken	12
Detta omfattar statistiken	12
Definitioner och förklaringar	12
Så görs statistiken	12
Statistikens tillförlitlighet	13
Bra att veta	14
Annan statistik	14
In English	15
Summary	15
List of tables	16
List of terms	16

Statistiken med kommentarer

I detta statistiska meddelande redovisas preliminära uppgifter på riksnivå om 2001 års skörd av spannmål, ärter och oljeväxter. Resultaten baseras på en rikstäckande intervjuundersökning där ca 1 000 lantbrukare tillfrågats om skördeutfallet. Motsvarande preliminära uppgifter för län och produktionsområden kommer att publiceras i december. Resultaten baseras då på hela urvalet, dvs. 4 200 lantbrukare. De definitiva resultaten för 2001 kommer att redovisas under april 2002.

Spannmål

Hektarskörden av höstveten beräknas i genomsnitt för riket vara något lägre än normskörden. Hektarskörden av vårveten beräknas vara omkring 10 procent lägre än både normskörden och fjolårets skörd per hektar.

Höstråg beräknas ge hög avkastning, omkring 25 procent över normskörd och ca 10 procent över 5-årsgenomsnittet. Höstrågen hade till stor del hunnit skördats före den regniga period som under sensommaren försvårade skördarbetet i delar av landet.

Vårkornets avkastning ligger i nivå med normskörden. Avkastningen av havre är däremot några procent lägre än såväl normskörd som femårsgenomsnitt. Skillnaden mellan dessa grödor kan vara en följd av att en större andel av havrearealen odlas i områden som har drabbats av sommartorka eller stora regnmängder i samband med skörden. Preliminärt beräknas omkring 5 procent av havrearealen vara obärgad.

Totalt för riket beräknas spannmålsskörden bli 5,4 miljoner ton. Det är 5 procent mindre än förra året och ca 4 procent mindre än genomsnittet för skördeåren 1996-2000. Minskningen förklaras både av minskade spannmålsarealer och att hektarskördarna överlag är något lägre. I diagram 1 redovisas hur den totala spannmålsskörden har varierat under de senaste tio åren. Observera att diagrammen för spannmål och raps/rybs har olika skalor.

Totalskörden av höstveten uppgår till cirka 2,1 miljoner ton vilket motsvarar nära 40 procent av den totala spannmålsskörden. Arealen höstveten brukar variera kraftigt från år till år beroende på hur förutsättningarna för höstsådd varit året innan. Betingelserna för höstsådd var gynnsamma hösten 2000 tack vare fint väder i september.

Totalskörden av blandsäd beräknas till 70 500 ton. De redovisade skördeuppgifterna för blandsäd innefattar stråsådesblandningar och stråsåd/baljväxtblandningar (ej grönfoder).

I diagram 3-5 redovisas spannmålsslagens andel av totalskörden de tre senaste åren.

Ärter

Hektarskörden av ärter beräknas till cirka 2 800 kg/ha. Förändringar jämfört med ifjol och jämfört med 5-årsgenomsnitt ligger inom den statistiska felmarginalen. Den totala ärter skörden beräknas till 75 000 ton vilket är cirka 10 procent mindre än 5-årsgenomsnittet. Preliminärt beräknas omkring 8 procent av ärtarealen vara obärgad.

Oljeväxter

Höstraps beräknas ge en avkastning som är runt 20 procent högre än normskörden. Hektarskörden av vårraps är drygt 10 procent högre än normskörden. Totalskörden av raps och rybs beräknas bli uppemot 110 000 ton. Det motsvarar en minskning med cirka 20 procent jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren. Odlingen av raps och rybs har minskat under 1990-talet. I diagram 2

redovisas hur den totala raps- och rybsskörden har varierat under de senaste tio åren. Observera att diagrammen för spannmål och raps/rybs har olika skalor.

Hektarskörden av oljelin uppskattas preliminärt till cirka 800 kg/ha. Uppemot 40 procent av arealen beräknas preliminärt vara obärgad. Den redovisade hektarskörden är ett genomsnitt för både skördad och oskördad areal. I och med att antalet odlare är få och variationen i skördeutfallet är stort blir beräkningen osäker. Totalskörden av oljelin beräknas vara omkring 3 000 ton. Årets odling av oljelin uppgår endast till knappt hälften av fjolårets areal.

Odlingsbetingelser

Hösten år 2000 såddes framförallt höstvetete i stor omfattning. Genom den följande vinterns kombination av frost, blåst och barmark uttunnades en del bestånd och övervintringen blev på många håll något sämre än normalt. Vårsådden startade tidigt i södra Sverige men regn och kyla i april fördröjde sedan vårbruket i stora delar av landet. Efter vårsådden följde bl.a. i Svealand en period med torka som hämmade grödornas tillväxt. Från många håll i Götaland kom rapporter om att en bra skörd var på gång. Tröskningen kom igång tidigt i södra Sverige. I Skåne hann man skörda merparten av spannmålen innan det ostadiga vädret tog över i september. Höstregnen har sedan drabbat många lantbrukare i sydöstra Sverige hårt. Även i andra delar av landet, t.ex. i Norrland, har den regniga väderleken lett till bl.a. groddskador, svampangrepp som lett till gråfärgning av grödan och helt oskördade arealer.

Kommentarer till tabellerna

Dessa preliminära resultat redovisas endast på riksnivå. I tabellerna redovisas antal undersökningsenheter (UE) som varit underlag för beräkningarna, bärgad skörd per hektar, medelfel för hektarskörd, grödareal, total skörd samt medelfel för den totala skörden. Där jämförelse med tidigare år är möjlig redovisas också definitiva resultat för de närmast föregående åren. Nedräkning av hektarskörden sker för obärgad areal.

Medelfelet är ett mått på den beräknade hektarskördens osäkerhet. Ju högre medelfelet är desto mer osäker är den aktuella uppgiften. Denna preliminära beräkning för år 2001 baseras på ett mindre antal intervjuer än de definitiva resultaten för åren 1996-2000. Som en följd är medelfelen för uppgifterna avseende 2001 genomgående högre än medelfelen för motsvarande uppgifter gällande 1996-2000. Se vidare under rubriken "Statistikens tillförlitlighet".

För att undvika redovisning av alltför osäkra resultat krävs att redovisad hektarskörd grundar sig på minst 20 UE. Vid färre UE ersätts skördeuppgiften i tabellen med två prickar (..).

Grödarealerna är hämtade från den preliminära statistiken om åkerarealens användning i juni 2001. Resultaten grundar sig på uppgifter i Statens jordbruksverks administrativa stödutbetalningsregister, IAKS. De grödarealer som redovisas här är dock nedräknade för skattad areal skördad som grönfoder. Se vidare under avsnittet "Så görs statistiken".

Tabeller

1. Höstvetete. Skörd 2001. Preliminära resultat

Hektarskörd, areal och totalskörd

1. Winter wheat. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	613	5 940	1,6	357 450	2 122 200	1,6
2000 ¹⁾	2 510	6 100	0,6	353 020	2 154 500	0,6
1999	1 994	6 320	0,8	209 640	1 325 800	0,8
1998	2 009	5 740	0,8	359 020	2 060 700	1,3
1997	1 767	6 210	0,8	293 600	1 822 400	1,1
1996	1 886	6 270	0,8	286 330	1 793 800	1,1

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

2. Vårvetete. Skörd 2001. Preliminära resultat

Hektarskörd, areal och totalskörd

2. Spring wheat. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	193	4 550	2,8	43 990	200 100	2,8
2000 ¹⁾	857	5 100	1,4	48 150	245 400	1,4
1999	1 034	5 060	1,1	65 780	333 100	1,1
1998	604	4 820	1,8	39 020	188 000	4,4
1997	551	5 350	1,5	43 700	233 800	2,0
1996	552	5 680	1,3	41 540	236 100	2,7

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

3. Höstråg. Skörd 2001. Preliminära resultat

Hektarskörd, areal och totalskörd

3. Winter rye. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	186	5 440	2,3	34 840	189 400	2,3
2000 ¹⁾	670	5 430	1,8	34 520	187 300	1,8
1999	522	4 790	2,0	24 510	117 400	2,0
1998	585	4 640	1,8	34 620	160 500	4,4
1997	505	4 810	2,3	28 830	138 700	2,8
1996	618	5 040	1,8	32 890	165 700	2,7

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

4. Höstkorn. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

4. Winter barley. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	52	4 710	4,9	9 370	44 200	5,5
2000 ¹⁾	228	5 090	2,6	11 940	60 700	2,6
1999	195	4 930	3,9	11 900	58 600	3,9
1998	191	5 360	2,5	15 950	85 400	6,5
1997	200	4 970	2,7	14 970	74 400	3,6
1996	268	4 580	2,3	21 620	99 300	3,3

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

5. Vårkorn. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

5. Spring barley. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	677	4 210	1,9	384 450	1 617 400	1,9
2000 ¹⁾	2 872	3 970	0,9	396 790	1 573 700	0,9
1999	3 133	3 820	0,9	470 090	1 793 900	0,9
1998	2 764	3 730	1,0	429 010	1 601 500	1,4
1997	2 656	4 390	0,8	458 280	2 011 900	0,9
1996	2 838	4 600	0,7	437 570	2 014 100	1,0

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

6. Havre. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

6. Oats. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	535	3 540	2,9	272 030	963 800	3,0
2000 ¹⁾	3 413	3 960	1,0	290 820	1 151 100	1,0
1999	2 385	3 450	1,3	305 660	1 055 100	1,3
1998	2 246	3 650	1,2	311 470	1 136 200	1,6
1997	2 061	4 120	1,1	309 160	1 274 300	1,2
1996	2 090	4 320	1,0	277 920	1 199 800	1,3

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

7. Rågvete. Skörd 2001. Preliminära resultat Hektarskörd, areal och totalskörd

7. Triticale. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	199	4 530	3,5	40 270	182 400	3,5
2000 ¹⁾	751	4 600	1,3	40 690	187 300	1,3
1999	692	4 730	1,4	32 590	154 200	1,4
1998	986	4 600	1,3	66 750	307 400	2,4
1997	926	4 920	1,2	65 140	320 800	1,5
1996	936	5 180	1,6	60 460	312 900	2,2

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

8. Blandsäd. Skörd 2001. Preliminära resultat Hektarskörd, areal och totalskörd

8. Mixed grain. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	98	3 060	4,4	23 030	70 500	8,7
2000 ¹⁾	340	3 470	3,2	31 770	110 300	3,2
1999	362	2 820	4,3	33 020	93 200	4,3
1998	390	2 920	3,4	26 970	78 700	5,2
1997	333	3 700	3,6	29 640	109 800	4,1
1996	193	3 950	3,9	33 540	132 400	4,7

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

9. Ärtor. Skörd 2001. Preliminära resultat Hektarskörd, areal och totalskörd

9. Peas. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	237	2 810	3,0	26 760	75 100	3,2
2000 ¹⁾	708	2 660	2,2	25 390	67 400	2,2
1999 ³⁾	788	2 720	2,6	30 050	81 800	2,6
1998	938	1 780	4,2	49 150	87 700	5,2
1997	557	3 490	2,4	32 740	114 300	3,1
1996	321	3 850	2,2	17 710	68 300	3,7

Vattenhalt 15,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

3) För åren 1996-1999 innefattar arealuppgiften även vicker och åkerbönor

10. Höstraps. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

10. Winter rape. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	140	3 110	2,2	20 230	62 800	2,2
2000 ¹⁾	534	3 250	2,2	24 870	80 900	2,2
1999	446	2 860	1,4	19 630	56 200	1,4
1998	350	2 990	1,6	23 160	69 300	4,3
1997	303	2 300	1,9	22 890	52 600	2,8
1996	275	2 290	2,0	21 740	49 900	3,4

Vattenhalt 9,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

11. Vårrops. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

11. Spring rape. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	113	2 040	2,8	13 200	27 000	2,8
2000 ¹⁾	315	2 010	2,4	11 520	23 100	2,4
1999	633	2 040	1,6	31 270	63 800	1,6
1998	276	1 950	3,4	16 700	32 500	6,9
1997	289	1 840	4,7	19 480	35 800	5,1
1996	298	2 200	1,9	18 980	41 800	3,4

Vattenhalt 9,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

12. Höstrybs. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

12. Winter turnip. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001 ¹⁾	12	..	..	..	..	..
2000 ²⁾	52	1 750	7,7	1 400	2 400	7,7
1999	30	1 880	7,5	1 210	2 300	7,5
1998	54	1 630	4,7	1 470	2 400	17,6
1997	30	1 510	7,0	1 750	2 600	10,2
1996 ¹⁾	6	..	..	..	..	..

Vattenhalt 9,0 procent

1) Där antalet UE i bearbetningen understiger 20 utelämnas resultaten (..)

2) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

13. Vårrybs. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

13. Spring turnip rape. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	77	1 550	6,4	9 940	15 400	6,4
2000 ¹⁾	235	1 550	2,4	9 790	15 100	2,4
1999	468	1 670	1,9	23 780	39 800	1,9
1998	238	1 460	2,6	13 240	19 300	6,5
1997	296	1 540	2,3	19 430	30 000	4,6
1996	376	1 680	2,9	23 870	40 200	4,2

Vattenhalt 9,0 procent

1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

14. Oljelin. Skörd 2001. Preliminära resultat**Hektarskörd, areal och totalskörd**

14. Oil flax. Yield per hectare, crop area and total production

	Antal UE	Hektar- skörd, kg/ha	Medel- fel, procent	Areal, hektar ²⁾	Total skörd, ton	Medel- fel, procent
2001	30	780	23,3	4 390	3 400	23,4
2000 ¹⁾	250	770	12,3	10 310	7 900	12,3
1999	547	950	4,3	34 170	32 500	4,3
1998	295	420	13,1	15 060	6 400	14,9
1997	147	1 280	6,3	9 530	12 200	7,5
1996	91	1 340	10,2	7 410	9 900	12,9

Vattenhalt 9,0 procent

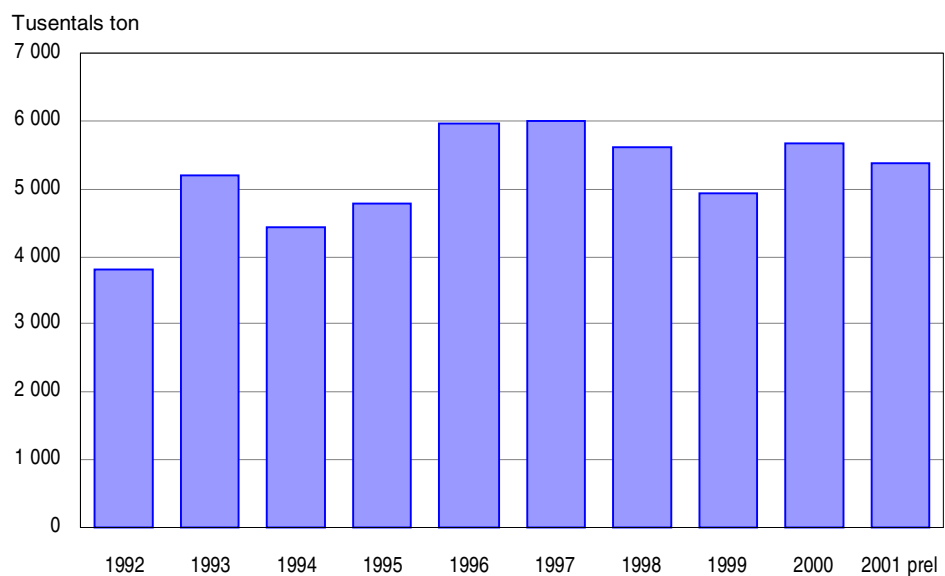
1) För åren 1996-2000 redovisas definitiv bärgad skörd

2) Areal skördad som grönfoder ingår ej

Diagram

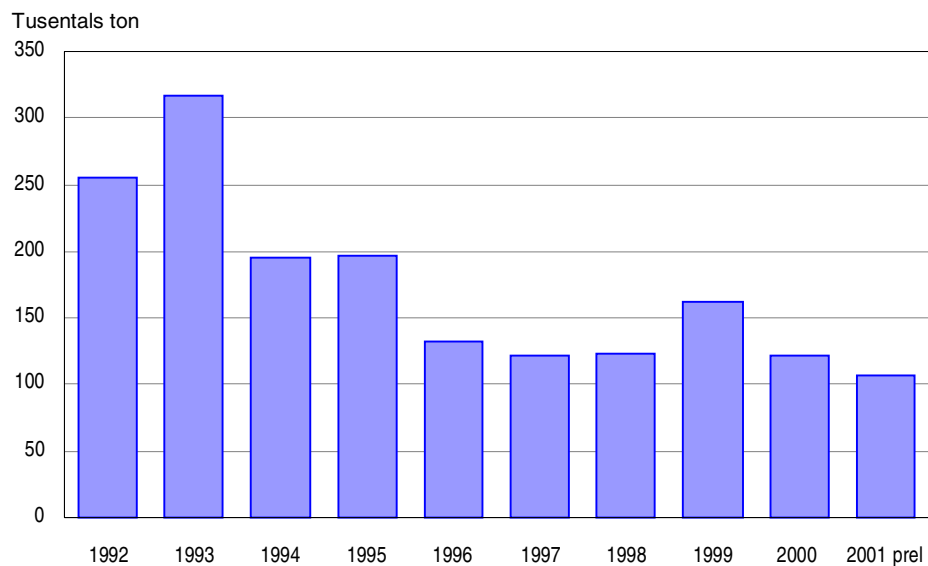
1. Spannmål. Totalskördar 1992-2001

1. Cereals. Total production 1992-2001

2. Raps och rybs. Totalskördar 1992-2001

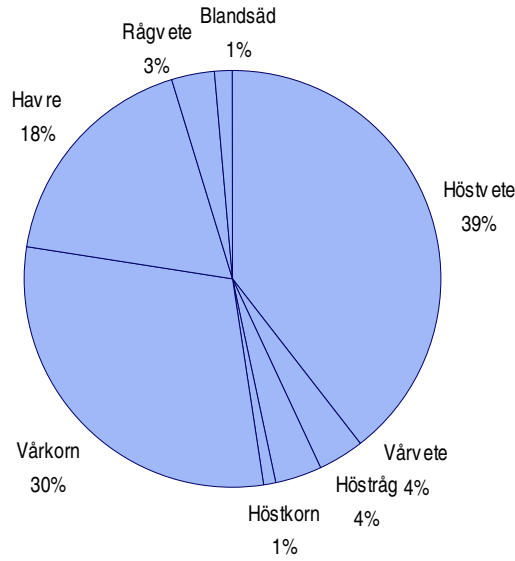
2. Rape and turnip rape. Total production 1992-2001

Observera att diagrammen har olika skalor!

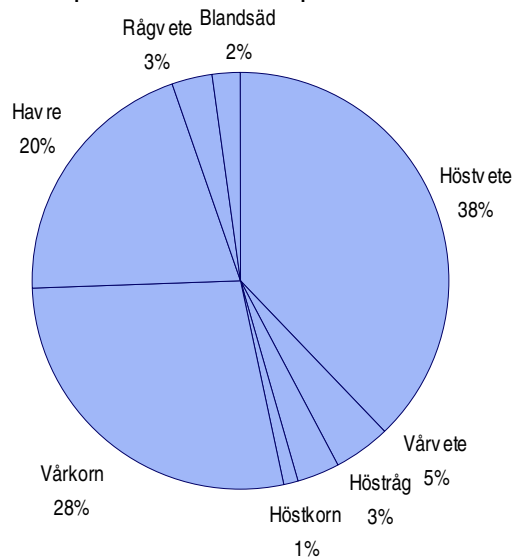
3. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 2001

3. Cereals. Crop division of total production 2001

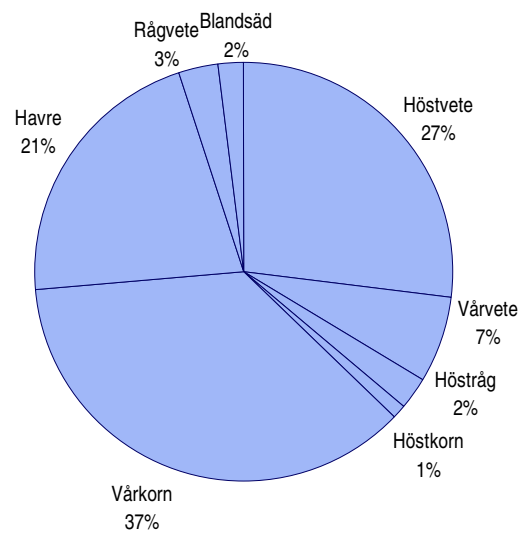
4. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 2000

4. Cereals. Crop division of total production 2000

5. Spannmål. Grödfördelning av totalskördar 1999

5. Cereals. Crop division of total production 1999

Fakta om statistiken

Uppgifter om skördens storlek av spannmål, ärter och oljeväxter samlas in via en landsomfattande intervjuundersökning med ett urval av lantbrukare.

Skördestatistiken används för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, export/importplanering, försörjningsbalansberäkningar, beredskapsplanering, underlag för jordbrukspolitiska bedömningar och beräkning av stödnivåer. Den används även inom rådgivning, forskning och utbildning samt för internationell rapportering. Till EU sker rapportering enligt bindande förordningar. Inom miljöområdet används skördestatistiken för näringsbalansberäkningar och vid beräkning av risk för näringsläckage till vattendrag.

Skördestatistiken ingår också som en del i den allmänna information som den officiella statistiken skall täcka in. Användare är här bl.a. massmedia och allmänhet.

Detta omfattar statistiken

Definitioner och förklaringar

Undersökningspopulationen för skörd av spannmål, ärter och oljeväxter utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Statens jordbruksverks administrativa stödregister, IAKS. Skördestatistiken baseras på en urvalsundersökning med jordbruksföretag som undersökningsenheter (UE).

Landet är indelat i 106 skördeområden (SKO), i första hand avsedda att ligga till grund för skördestatistiken. Huvudprincipen för indelningen har varit att bilda områden som är så homogena som möjligt beträffande skördeavkastningen. Dessutom har hänsyn tagits till klimat, jordart, topografi och odlingsinriktning. Indelningen i skördeområden finns redovisad i "Områdesindelningar i lantbruksstatistiken 1998", MIS 1998:1.

För årets intervjuundersökning uttogs totalt 4 200 UE fördelade på 101 SKO av rikets samtliga 106 SKO. Undantag gjordes för 5 fjällbygdsområden i vilka praktiskt taget ingen odling av spannmål, ärter eller oljeväxter förekommer.

Urvalet till intervjuundersökningen är draget som ett stratifierat PPS-urval (Proportion per size) med SKO som strata. I PPS-urvalet beror storleken på respektive företags urvalssannolikhet på företagets totala åkerareal samt dess grödfördelning enligt IAKS 2001. De frekventa grödorna höstvetete, vårkorn och havre får vikten 0,7 vid beräkningen av storleksmålet för urvalssannolikheten medan övriga undersökningsgrödor ges vikten 1.

Var fjärde UE i urvalet tas ut för en preliminär beräkning på riksnivå. Dessa UE behandlas med förtur vid intervjuarbetet och vid den fortsatta bearbetningen vid SCB. Detta underurval av 1 050 UE utgör underlag för skattningen på riksnivå som redovisas i detta statistiska meddelande.

Genom intervjuer med jordbrukarna inhämtas uppgifter om skörden av de åtta spannmålsgrödorna, samt om skörden av oljeväxter och ärter. Med ärter avses kokärter och foderärter till mognad.

Så görs statistiken

Företag som valts ut erhåller i mitten av augusti ett brev med information om undersökningen. Uppgiftslämnandet är frivilligt. Efter avslutad skörd i oktober - november kontaktas de uttagna lantbrukarna per telefon. Intervjuerna genom-

förs av SCB:s regionala intervjuare. Utbildning av intervjuare sker vid lokala kurser. Intervjuarbetet utförs enligt detaljerade instruktioner.

Uppgifter samlas in om årets bärgade kvantiteter av spannmåls-, ärt- och oljevästgrödor. Även uppgifter om vilka vattenhalter kvantiteterna avser samlas in. För spannmål och ärter omräknas uppgiven kvantitet till 15,0 procents vattenhalt och för oljeväxter till 9,0 procents. Hektarskörden erhålls genom att kvantiteten divideras med gårdens grödareal. Arealuppgiften är i regel densamma som brukaren redovisat i sin ansökan om arealersättning tidigare under året.

Vid besvärliga skördeförhållanden händer det att lantbrukaren lämnar oskördad gröda kvar på fältet. Uppgifter om obärgade arealer inhämtas för samtliga undersökningsgrödor. Obärgad areal i hektar hämtas in för varje gröda på gårdsnivå. För obärgad areal är totalskörden noll vilket leder till att den genomsnittliga hektarskörden sänks. Likaså om den skördade kvantiteten har kasserats direkt efter skörd har totalskörden satts till noll. Den aktuella arealen med kasserad skörd har dock inte tagits med vid beräkningen av obärgad areal.

Uppgiftsprotokollen granskas först manuellt i samband med dataregistreringen. Därefter sker maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna för kompletteringar.

Skattning av hektarskörd görs för skördeområden. Därefter sker sammanvägning till resultat för hela riket. På basis av hektarskörden och aktuell grödareal beräknas bärgad totalskörd.

Grödarealerna baseras på den preliminära statistiken om åkerarealens användning som publicerades i juni 2001 i det statistiska meddelandet JO 10 SM 0101. Resultaten grundar sig på uppgifter i Statens jordbruksverks administrativa stödutbetalningsregister, IAKS. Detta innehåller uppgifter som jordbrukarna lämnat i sina ansökningar om arealersättning. IAKS omfattar gröduppgifter som lämnats av de jordbrukare som ansökt om arealersättning och har minst 0,3 hektar åkermark.

I detta statistiska meddelande har de i juni redovisade preliminära grödarealerna reducerats för arealer skördade som grönfoder. Grönfoderarealerna har beräknats utifrån uppgifter som lantbrukarna lämnat i samband med intervjuerna om skördens storlek.

Arealuppgifterna för åren 1996-2000 avser definitiva resultat från Lantbruksregistret (LBR). Grödarealerna för 2000 baseras på IAKS men har reducerats för arealer skördade som grönfoder. Jämförelser av arealer och totalskördar för år 2000 och 2001 med tidigare år bör göras med viss försiktighet då populationerna är något olika och då redovisning av grödarealerna sker enligt något olika regler. En skillnad är att fält med delvis utvintrad höstsäd, som hjälpsåts med annan gröda, ofta redovisas som blandsäd i IAKS.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på uppgifter från ett urval av företag redovisas i tabellerna relativa medelfel för de skattade hektarskördarna och totalskördarna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfelet anges i procent av den skattade skörden. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För t ex en skattad hektarskörd på 4 500 kg/ha och ett medelfel på 3,0 procent (dvs 135 kg/ha) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $4\,500 \pm 2 \times 135$ (dvs 4 230 - 4 770 kg/ha) omfattar den verkliga hektarskörden.

För vissa grödor är medelfelet för totalskörden större än medelfelet för hektarskörden. Anledningen är en osäkerhet i justeringen av den andel av grödarealen som skördas som grönfoder.

För åren 1996-1998 inhämtades uppgifter om grödarealer endast för ett urval av företag. Detta medför att även grödarealerna är behäftade med urvalsfel under dessa år.

Mellan tidpunkten för urvalsramens upprättande och undersökningstillfället sker förändringar i företagsbeståndet. Tidigare år, då urvalsramen utgjorts av föregående års LBR, har antalet nystartade företag uppgått till ca 1 procent av undersökningspopulationen. Antalet företag som upphört eller som inte odlat undersökningsgrödorna har dessa år uppgått till ca 5 procent. Urvalsramen till undersökningen 2001 utgörs av företag i 2001 års IAKS-register, vilket medför att både över- och undertäckning minskats till en marginell nivå.

Andelen bortfall i årets preliminära beräkning på riksnivå blev 6,9 procent (72 UE), varav vägrare 3,0 procent (31 UE).

Bra att veta

Normskördar

Med skördestatistiken för en lång följd av år som underlag beräknar SCB normskördar. Med normskördar menas den skörd som man kan förvänta sig under normala väderbetingelser. Normskördar beräknas för höstvet, vårvete, råg, vårkorn, havre, slåttervall (t.o.m. 1997), matpotatis och potatis för stärkelse. Resultaten redovisas i juni varje år i Statistiskt meddelande, JO 15 SM 0101. Redovisning sker för skördeområden, län, produktionsområden och riket.

Annan statistik

Preliminära uppgifter om åkerarealens användning i juni 2001 har redovisats i juni i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0101.

En tidig prognos för 2001 års skörd av spannmål och raps/rybs redovisades av Jordbruksverket i augusti. Den tidiga prognosen baserades på väderdata och skördarnas storlek under en längre tidsperiod och redovisades i JO 29 SM 0101.

I JO 19 SM 0102 redovisas i december preliminära skörderesultat för län och produktionsområden, nu med ett urval av 4 200 lantbrukare som undersökningsunderlag.

I december redovisas preliminär skörd av matpotatis och potatis för stärkelse i JO 17 SM 0101.

Definitiva uppgifter om 2001 års grödarealer kommer att redovisas i april 2002 i Statistiska meddelanden JO 10 SM 0201.

Definitiva uppgifter om hektarskördar och totalskördar för år 2001 kommer att redovisas i april 2002 i Statistiska meddelanden JO 16 SM 0201.

Uppgifter om höstsådda arealer år 2001 publiceras i december i JO 18 SM 0101.

Elektronisk publicering

Detta statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats, www.sjv.se, och på SCB:s webbplats www.scb.se. Den definitiva statistiken för tidigare år finns tillgänglig i Sveriges statistiska databaser. Åtkomst sker via SCB:s webbplats och användandet är kostnadsfritt. Tryckta statistiska meddelanden erhålls mot betalning.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på samma adress, www.scb.se.

In English

Summary

This report provides preliminary results for the year 2001 for the yield per hectare and total production of cereal crops, peas and oilseed crops. The results are presented for all of Sweden.

Cereals, peas and oilseed crops

Total production of cereal crops for the whole country is estimated at 5.4 million tons. This is approximately 5 per cent less than 2000 and represents a 4 per cent decrease compared to the average for the previous five years. The decrease in grain production is partly due to a decline in the areas of cereals under cultivation.

The total production of winter wheat is estimated at 2.1 million tons. This is equivalent to about 40 per cent of the total production of cereal crops. Areas under cultivation for winter wheat fluctuate very much due to weather conditions in the autumn of the previous year. Autumn 2000 offered good opportunities for sowing winter crops.

Total production of peas is estimated at 75 000 tons, which is about 10 per cent less than the average for the previous five years.

The 2001 harvest of rape and turnip rape is estimated at about 110 000 tons. Compared to the average for the previous five years, this is a decrease of 20 per cent. Over the last ten years, cultivation of rape and turnip rape has declined. The total production of oil flax is estimated at 3 000 tons.

Since 1998, statistics on crop yields for cereals, peas and oilseed crops have been based entirely on an interview survey with a sample of approximately 4 200 survey units. The selected farms are a random sample from throughout the country. These preliminary results are based on a subsample of 1 050 survey units. These units receive priority in the survey and in the subsequent data processing at Statistics Sweden. The survey was carried out in October. Information was requested for total farm production in tons of these crops and their average moisture content. Yields per hectare at the farm level are calculated by dividing the production by the crop area of the farm. The total production was calculated from data on yield per hectare; area statistics were calculated from preliminary data on usage of arable land in June 2001. These area data are based on figures from the administrative data for agricultural subsidies, IACS. Crop areas cut as green fodder have been excluded.

The tables show the number of observations, yield per hectare in kg, total production in metric tons and crop areas. Standard errors are given for the yield per hectare and total production.

List of tables

1. Winter wheat. Yield per hectare, crop area and total production	5
2. Spring wheat. Yield per hectare, crop area and total production	5
3. Winter rye. Yield per hectare, crop area and total production	5
4. Winter barley. Yield per hectare, crop area and total production	6
5. Spring barley. Yield per hectare, crop area and total production	6
6. Oats. Yield per hectare, crop area and total production	6
7. Triticale. Yield per hectare, crop area and total production	7
8. Mixed grain. Yield per hectare, crop area and total production	7
9. Peas. Yield per hectare, crop area and total production	7
10. Winter rape. Yield per hectare, crop area and total production	8
11. Spring rape. Yield per hectare, crop area and total production	8
12. Winter turnip rape. Yield per hectare, crop area and total production	8
13. Spring turnip rape. Yield per hectare, crop area and total production	9
14. Oil flax. Yield per hectare, crop area and total production	9

List of terms

Antal UE	Number of survey units
Areal	Area
Blandsäd	Mixed grain
Grönfoder	Green fodder
Havre	Oats
Hektarskörd	Yield per hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Län	County
Medelfel	Standard error
Obärgad areal	Area not harvested
Oljelin	Oil flax
Oljeväxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals
Standardtal	Standard value
Total skörd	Total production
Vårrops	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårvete	Spring wheat
Ärter	Peas